

Sygn. akt III KKN 576/98

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2001 r.

Sąd Najwyższy w Warszawie - Izba Karna na rozprawie w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Andrzej Siuchniński

Sędziowie: SN - Wiesław Koziół

SN - Józef Skwierawski (spraw.)

Protokolant: Joanna Kosmal

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Stefana Szustakiewicza

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2001 r.

sprawy **J. Ł.**

oskarżonego z art. 200 § 1 kk z 1969 r.

z powodu kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w K.

z dnia 21 listopada 1997r., sygn. II Ka [...]

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 3 czerwca 1997 r., sygn. II K [...]

**1/ uchyła wyrok Sądu Wojewódzkiego w K. w zaskarżonej części,
to jest pkt I i II tego wyroku – i w tym zakresie przekazuje sprawę**

- do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.
w postępowaniu odwoławczym,**
- 2/ zarządza zwrot opłaty od kasacji na rzecz oskarżyciela posiłkowego:
„M.” [...] Spółka z o.o. w M..**

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 3 czerwca 1997 r. (II K [...]) J. Ł. uznany został za winnego popełnienia dwóch przestępstw: określonego w art. 266 § 1 kk z 1969 r. i w art. 200 § 1 kk z 1969 r. Sąd wymierzył karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a jej wykonanie warunkowo zawiesił na okres 3 lat i orzekł obowiązek wyrównania szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu. Tym samym wyrokiem Z. S. uznany został za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 266 § 1 kk z 1969 r. Wszystkie przestępstwa popełnione zostały na szkodę [...] „M.”, działającego w procesie jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego.

Apelację od tego wyroku wniósł jedynie J. Ł.; wyrok Sądu Rejonowego uprawomocnił się zatem w stosunku do Z. S..

Sąd Wojewódzki w K. wyrokiem z dnia 21 listopada 1997 r. (II Ka [...]) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił J. Ł. „od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 200 § 1 kk i uchylił orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności i obowiązku wyrównania szkody”. Zaskarżony wyrok utrzymany został w mocy w pozostałej części.

Kasację od wyroku Sądu Wojewódzkiego wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego „na niekorzyść J. Ł. w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od zarzutu popełnienia czynu z art. 200 § 1 kk i orzeczenia o karze łącznej i obowiązku wyrównania szkody”. W kasacji podniesiono zarzut rażącego naruszenia art. 398 § 1 i art. 44 § 2 kpk z 1969 r. „polegającego na niezawiadomieniu oskarżyciela posiłkowego ani jego pełnomocnika o przyjęciu do rozpoznania apelacji oskarżonego J. Ł. oraz niezawiadomieniu oskarżyciela posiłkowego ani jego pełnomocnika o terminie rozprawy apelacyjnej, co stanowi uchybienie procesowe ograniczające prawa strony w procesie, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia”.

Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Wojewódzkiego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Wojewódzki w K. wniósł o jej oddalenie twierdząc, że uchybienie wskazane w zarzucie kasacji „nie miało istotnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku”.

Prokurator prokuratury Krajowej uczestniczący w rozprawie kasacyjnej złożył natomiast wniosek zbieżny ze sformułowanym w kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowieniem z dnia 13 maja 1997 r. Sąd Rejonowy – przed otwarciem przewodu sądowego – dopuścił do udziału w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego pełnomocnika pokrzywdzonego (k. 77v), który przedstawił pełnomocnictwo (k. 75) i złożył stosowne oświadczenie do protokołu rozprawy (k. 77). Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego uczestniczył w postępowaniu przed tym Sądem. Zarządzeniem z dnia 17 lipca 1997 r. Prezes Sądu Rejonowego przyjął apelację oskarżonego J. Ł. i akta sprawy przesłał Sądowi Wojewódzkiemu, przy czym – zgodnie z treścią

tego zarządzenia – zawiadomiono o tym tylko oskarżonego i prokuratora (k. 116 – 118), pomijając oskarżyciela posiłkowego i jego pełnomocnika. W ten sam sposób postąpił Prezes Sądu Wojewódzkiego, który w zarządzeniu o wyznaczeniu rozprawy apelacyjnej zaniechał zawiadomienia o niej oskarżyciela posiłkowego (k. 120). Oskarżyciel posiłkowy i jego pełnomocnik nie wiedzieli zatem w ogóle, ani o zaskarżeniu wyroku Sądu Rejonowego i toczącym się postępowaniu odwoławczym, ani o rozstrzygnięciu Sądu II instancji. Nie budzi więc żadnych wątpliwości, że podniesiony w kasacji zarzut jest – w warstwie faktycznej – należycie wykazany.

Trafnie też Autor kasacji wskazał, że opisane uchybienia stanowiły rażące naruszenie art. 44 § 2 i art. 398 § 1 kpk z 1969 r. Można jedynie dodać, że obowiązek zawiadomienia oskarżyciela posiłkowego i jego pełnomocnika o terminie rozprawy apelacyjnej wynika z art. 304 § 1 w zw. z art. 407 kpk. Należy zatem, nawiązując do charakteru ujawnionych uchybień podkreślić, że uprawnienie oskarżyciela posiłkowego do udziału w postępowaniu sądowym w charakterze strony nie jest ograniczone ze względu na etap postępowania sądowego. Oskarżyciel posiłkowy ma więc prawo realizowania swych interesów procesowych i podejmowania czynności przysługujących stronie postępowania również w postępowaniu apelacyjnym, z wszystkimi wiążącymi się z jego statusem konsekwencjami procesowymi. Pozbawienie go tego prawa, polegające – jak w niniejszej sprawie – na wyeliminowaniu oskarżyciela posiłkowego z udziału w całym postępowaniu drugoinstancyjnym jest rażącym naruszeniem nie tylko wskazanych przepisów, lecz także zasady prowadzenia procesu z udziałem czynnych i biernych stron postępowania, w celu umożliwienia im – w granicach przyznanych uprawnień – pełnienia funkcji wynikającej z roli procesowej.

Charakter takiego rażącego naruszenia prawa nie pozwala twierdzić, że nie mogło ono mieć wpływu na treść wyroku, ani – tym bardziej – że

pozbawione było wpływu na treść zapadłego orzeczenia. W istocie, możliwości wpływu takiego uchybienia na treść wyroku nie sposób wykluczyć; nie wiadomo bowiem jakie fakty, dowody i argumentację zaoferować mogła strona pominięta w postępowaniu apelacyjnym w odpowiedzi na żądania i twierdzenia strony przeciwnej, i jak mogły być one ocenione przez sąd drugiej instancji. Ponowne rozpoznanie sprawy pozwoli usunąć stan i skutki opisanego naruszenia prawa.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

Przewodniczący SSN: (Andrzej Siuchniński)

Sędziowie SN: (Wiesław Koziół)

(Józef Skwierawski)

aw
f/jw